

lásával, mindezzel együtt a formateremtés szándékával is, mert Varró Dániel az SMS-versekkel, az e-mail szövegekkel új formákat kezdeményez, teljes összhangban mind a beszéd mai, technikai lehetőségeivel, mind pedig a líratörténet megőrzött szilánkjával. Hogy mindezen mély és fájdalmas irónia vonul végig, arról talán nem is kell külön szólni, hiszen arról szólnak Rácz Nóra különös szépségű illusztrációi a könyvben. Szándékosan leegyszerűsített formák és testek szabad mozgása a könyv lapjain, kígyózó megismétlődő vonalvezetés, „szív” és „desszert” együttese rajzolt (talált) jelekben kifejezve.

Losoncz Alpár

Egy kisebbségi a Vajdaságban

Tomislav Žigmanov: *Minimum in maximis. Zapisi s ruba o nerubnome.*
Zagreb, 2007

Tomislav Žigmanov Szabadkán élő filozófus, publicista, a közéletben gyakorta szereplő, bíráló kommentárookra is vállalkozó költő és prózaíró. Egyébiránt a magyar olvasók is találkozhattak már írásaival, például a *Híd* vagy a *Tiszatáj* hasábjain. Ha jól számolok, az esszékönyv, amely itt bemutatásra kerül, a szerző hetedik könyve. Tavaly e könyvet Horvátországban a legjobb, horvát nyelven írt esszékötetnek minősítették, és az értékelőbizottság külön kiemelte témaválasztásának gazdagságát, témáinak sajátosságát és az értelmezés nyelvének kidolgozottságát. Aki elolvassa ezt a könyvet, maga is meggyőződhet arról, hogy a bizottság tagjai helytálló módon formálták meg ítéletüket.

A könyv címe alighanem Adorno *Minima moralia* című művét idézi. Aféle feljegyzéseket tartalmaz, amelyek szétrajzó vonatkozásaik ellenére is, egy meghatározott beállítottságot tükröznek. Hogy világosabb legyenek: a szerző sajátosan megformált diskurzív pozíciója jelenti az írások közös nevezőjét.

Voltaképpen négy részből áll a könyv, és mindegyik rész latin jelzettel kezdődik: tempus, locus, modus, post scriptum, és ezek az esszék értelmezéseinek támpontjait jelentik. Az *első* rész valójában századfordulós számvetés, filozófiai hangoltságú diagnózis. A szerző leltárt készít a XX. század filozófiai irányulásairól, miközben utalásaival a politika tartományai felé mutat. Žigmanov számára blaszfémia az elmélet, amely hátat fordít a gyakorlatnak. Ugyanakkor melléfog az a beállítottság is, amely a számítgató pragmatizmus nevében az elméletet arra ítéli, hogy igazodjon a gyakorlathoz. Ezért Žigmanov azt teszi, amit tennie kell: az elmélet mélyén rejtőzködő társadalmi gya-